

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

19 päivänä heinäkuuta 2012 *

Muutoksenhaku — Kilpailu — Kartellit tai muut yhteistoimintajärjestelyt — Raakatupakan oston ja ensijalostuksen markkinat Espanjassa — Hintojen vahvistaminen ja markkinoiden jakaminen — EY 81 artiklan rikkominen — Tytäryhtiöiden kilpailusääntöjen rikkomista merkitsevän toiminnan lukeminen niiden emoyhtiöiden syyksi — Syyttömyysolettama — Puolustautumisoikeudet — Perusteluvollisuus — Yhdenvertainen kohtelu

Yhdistetyissä asioissa C-628/10 P ja C-14/11 P,

joissa on kyse kahdesta Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan mukaisesta valituksesta, jotka on tehty 28.12.2010 ja 7.1.2011,

Alliance One International Inc., aiemmin Standard Commercial Corp., kotipaikka Danville (Yhdysvallat), ja

Standard Commercial Tobacco Co. Inc., kotipaikka Wilson (Yhdysvallat),

edustajinaan abogado M. Odriozola Alén ja abogado A. João Vide,

valittajina,

joissa valittajien vastapuolina ja muina osapuolina ovat

Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd, kotipaikka Vaduz (Liechtenstein),

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

Euroopan komissio, asiamiehinnään F. Castillo de la Torre, E. Gippini Fournier ja R. Sauer, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

ja

Euroopan komissio, asiamiehinnään F. Castillo de la Torre, E. Gippini Fournier ja R. Sauer, prosessiosoite Luxemburgissa,

valittajana,

joissa valittajan vastapuolina ja muina osapuolina ovat

Alliance One International Inc.,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

Standard Commercial Tobacco Co. Inc. ja

Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd,

edustajinaan abogado M. Odriozola Alén ja abogado A. João Vide,

kantajina ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, M. Safjan ja A. Prechal sekä tuomarit K. Schieman, E. Juhász, G. Arestis, A. Arabadjiev (esittelevä tuomari), D. Šváby, M. Berger ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 16.11.2011 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 12.1.2012 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Valituksellaan (C-628/10 P) Alliance One International Inc. (jäljempänä AOI), aiemmin Standard Commercial Corp. (jäljempänä SCC), ja Standard Commercial Tobacco Co. Inc. (jäljempänä SCTC) vaativat unionin tuomioistuinta yhtäältä kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-24/05, Alliance One International ym. vastaan komissio, 27.10.2010 antaman tuomion (Kok., s. II-5329; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla tämä hylkäsi niiden kanteen, jossa ne vaativat [EY] 81 artiklan 1 kohdan mukaisesta menettelystä (asia COMP/C.38.238/B.2 – Raakatupakka-ala – Espanja) 20.10.2004 tehdyn komission päätöksen K(2004) 4030 lopullinen kumoamista (jäljempänä riidanalainen päätös), ja toisaalta kumoamaan tämän päätöksen niitä koskevilta osin sekä alentamaan niille tällä päätöksellä määrättyä sakkoa.
- 2 Valituksellaan (C-14/11 P) Euroopan komissio vaatii unionin tuomioistuinta yhtäältä kumoamaan valituksenalaisen tuomion sikäli kuin siinä kumottiin riidanalainen päätös Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd:tä (jäljempänä TCLT) koskevilta osin ja toisaalta hylkäämään tämän unionin yleisessä tuomioistuimessa nostaman kanteen.

I Asian tausta

- 3 Nyt käsiteltävän riita-asian taustalla olevat tosiseikat on selvitetty valituksenalaisen tuomion 1–40 kohdassa, ja ne voidaan esittää tiivistetyllä tavalla seuraavasti.
- 4 World Wide Tobacco España, SA (jäljempänä WWTE), Agroexpansión SA (jäljempänä Agroexpansión) ja Tabacos Españoles SL (jäljempänä Taes) ovat kolme neljästä yrityksestä, jotka harjoittavat raakatupakan ensijalostusta Espanjassa (nämä neljä yritystä yhdessä jäljempänä jalostajat).

- 5 Kaksi kolmasosaa WWTE:n osakepääomasta omisti vuoden 1995 ja 5.5.1998 välisenä aikana TCLT, joka on SCTC:n kokonaan omistama tytäryhtiö; viimeksi mainittu on puolestaan SCC:n (josta on tullut AOI) kokonaan omistama tytäryhtiö. Jäljelle jäänyt kolmasosa oli WWTE:n pääjohtajan ja hänen kahden perheenjäsenensä omistuksessa.
- 6 TCLT nosti 5.5.1998 omistusosuutensa WWTE:n pääomasta 86,94 prosenttiin; loput osakepääomasta jäi WWTE:n itsensä (9,73 prosenttia) ja yhden luonnollisen henkilön (3,33 prosenttia) omistukseen. Vuoden 1998 lokakuussa WWTE osti tämän luonnollisen henkilön osakkeet ja SCC hankki WWTE:n osakepääomasta 0,04 prosentin välittömän omistusosuuden. Vuoden 1999 toukokuussa TCLT ja SCC nostivat omistusosuutensa WWTE:n osakepääomasta 89,64 ja 0,05 prosenttiin; loput pääomasta jäi WWTE:n itsensä omistukseen.
- 7 Agroexpansión kuuluu yritysryhmään, jonka kattoyhtiö on Dimon Inc. Viimeksi mainittu omistaa kokonaan omistamansa tytäryhtiön Intabex Netherlands BV:n (jäljempänä Intabex) kautta Agroexpansiónin koko osakepääoman.
- 8 Taesin ja Deltafina SpA:n (jäljempänä Deltafina), joka on italialainen yhtiö, jonka pääasialliseen toimintaan kuuluu raakatupakan ensijalostaminen Italiassa ja jalostetun tupakan markkinointi, koko osakekannan omisti Universal Leaf Tobacco Co. Inc. (jäljempänä Universal Leaf). Viimeksi mainittu on Universal Corp. -nimisen yhdysvaltalaisen yhtiön (jäljempänä Universal) kokonaan omistama tytäryhtiö.
- 9 Komissio toteutti 6.2.1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 ([EY 81] ja [EY 82] artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus) (EYVL 1962, 13, s. 204) 14 artiklan nojalla 3. ja 4.10.2001 tarkastuksia muun muassa WWTE:n tiloissa varmistaakseen tietoja, joiden mukaan espanjalaiset raakatupakan tuottajat ja valmistajat olivat mahdollisesti rikkoneet EY 81 artiklaa.
- 10 Komissio antoi 11.12.2003 väitetiedoksiannon, jonka se osoitti 20 yritykselle tai yhteenliittymälle, joiden joukossa olivat SCTC ja SCC.
- 11 Komissio teki 20.10.2004 riidanalaisen päätöksen, joka koskee muun muassa horisontaalisia rajoituksia käsittävää kartellia, josta jalostajat ja Deltafina sopivat ja jonka ne toteuttivat espanjalaisilla raakatupakan markkinoilla.
- 12 Komission mukaan tämän kartellin tavoitteena oli vahvistaa vuosina 1996–2001 kunkin vuoden keskimyyntihinta kullekin raakatupakkalajille, kaikki laadut mukaan luettuina, ja jakaa jokaisen raakatupakkalajin määrät, jotka jokainen jalostaja saattoi ostaa tuottajilta. Jalostajat ja Deltafina sopivat vuosina 1999–2001 myös kunkin raakatupakkalajin laatuluokkien hintahaarukoista sekä tuottaja- ja tuottajaryhmittymäkohtaisesta keskimääräisestä vähimmäishinnasta.
- 13 Riidanalaisessa päätöksessä komissio totesi, että kyseisessä kartellissa on kyse yhtenä kokonaisuutena pidettävästä jatketusta EY 81 artiklan 1 kohdan rikkomisesta, katsoi, että kartellista vastaavat muun muassa Deltafina ja jalostajat, määräsi nämä yritykset päättämään välittömästi tämän kilpailusääntöjen rikkomisen ja vastaisuudessa pidättymään kaikesta tavoitteiltaan tai vaikutuksiltaan vastaavasta kilpailusääntöjä rikkovasta toiminnasta ja määräsi lisäksi sakkoa 108 000 euroa Taesille, 1 822 500 euroa WWTE:lle, 2 592 000 euroa Agroexpansiónille ja 11 880 000 euroa Deltafinalle.
- 14 Riidanalaisesta päätöksestä ilmenee myös, että kolme WWTE:n emoyritystä on yhteisvastuussa tälle määrätyn sakon maksamisesta ja että Dimon Inc. on yhteisvastuussa Agroexpansiónille määrätyn sakon maksamisesta. Sen sijaan Intabexin ei katsottu olevan vastuussa Agroexpansiónille määrätyn sakon maksamisesta eikä Universalin ja Universal Leafin katsottu olevan yhteisvastuussa Taesille ja Deltafinalle määrättyjen sakkojen maksamisesta.

- 15 Riidanalaisen päätöksen adressaattien osalta komissio totesi riidanalaisen päätöksen 375 ja 376 perustelukappaleessa seuraavaa:

”(375) Nyt esillä olevassa asiassa kolme neljästä espanjalaisesta raakatupakan jalostajasta ovat (100- tai 90-prosenttisesti) yhdysvaltalaisen ylikansallisten yhtiöiden määräysvallassa. Lisäksi on olemassa muita toiseikkoja, jotka vahvistavat oletettaman, jonka mukaan Agroexpansiónin ja WWTE:n emoyhtiöiden on katsottava olevan vastuussa niiden toiminnasta. Tässä tapauksessa molempien yhtiöiden – emoyhtiön ja sen tytäryhtiön – on katsottava olevan yhteisvastuussa tässä päätöksessä todetuista kilpailusääntöjen rikkomisista.

(376) [Sitä vastoin] väitetiedoksiannon toimittamisen ja asianosaisten kuulemisen jälkeen kävi ilmi, että asiakirja-aineistoon lisättyjen todisteiden avulla ei voitu perustella samankaltaista toteamusta siltä osin kuin on kyse Universalin – – ja Universal Leaf[in] – – omistussuoksista Taesissa ja Deltafinassa. Emoyhtiöiden ja niiden tytäryhtiöiden yhtiöoikeudellista yhteyttä lukuun ottamatta asiakirja-aineistossa ei ole minkäänlaista viittausta Universalin – – ja Universal Leafin aineelliseen osallistumiseen tässä päätöksessä tarkasteltuihin tekoihin. Ei siis ole aiheellista yksilöidä niitä päätöksen adressaateiksi tässä asiassa. Sama toteamus on tehtävä sitä suuremmalla syyllä Intabex[in] – – osalta, koska sen 100-prosenttinen omistussuus Agroexpansiónissa oli puhtaasti rahoituksellinen.”

- 16 Erityisesti WWTE:n osalta komissio erotti toisistaan kaksi ajanjaksoa tämän tuomion 5 ja 6 kohdassa todettujen olosuhteiden valossa. Ensimmäinen ajanjakso ulottuu vuodesta 1995 päivämäärään 4.5.1998 saakka (jäljempänä ensimmäinen jakso) ja toinen päivämäärästä 5.5.1998 riidanalaisen päätöksen tekemiseen saakka (jäljempänä toinen jakso).
- 17 Ensimmäisen jakson osalta komissio totesi riidanalaisen päätöksen 391 ja 392 perustelukappaleessa muun muassa tämän päätöksen 388–390 perustelukappaleessa mainittujen seikkojen perusteella, että WWTE oli SCC:n – SCTC:n ja TCLT:n kautta – sekä WWTE:n pääjohtajan ja hänen perheensä yhteisessä määräysvallassa, että SCC ja/tai sen tytäryhtiöt vaikuttivat tosiasiallisesti WWTE:n toimintaan ja että SCC oli ottanut käyttöön tiettyjä mekanismeja, jotka yhdessä mahdollistivat sen, että se tiesi WWTE:n toiminnasta ja näin ollen päätti tosiasiallisesti tämän kaupallisesta politiikasta.
- 18 Toisen jakson osalta komissio totesi riidanalaisen päätöksen 397 ja 400 perustelukappaleessa muun muassa tämän päätöksen 393–398 perustelukappaleessa mainittujen seikkojen perusteella, että WWTE oli yksinomaan SCC:n määräysvallassa joko suoraan tai SCTC:n ja TCLT:n kautta, että SCC:n väitetiedoksiantoon antamassaan vastauksessa esittämällä väitteillä ei voida perustella sitä, että tältä osin tehtäisiin erilainen päätös, että SCC:llä ja/tai sen tytäryhtiöillä SCTC:llä ja TCLT:llä oli ratkaiseva vaikutus WWTE:n kaupalliseen politiikkaan ja että niiden on siis katsottava olevan yhteisvastuussa moititusta kilpailua rajoittavasta toiminnasta.

II Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

- 19 AOI, SCTC ja TCLT nostivat unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 21.1.2005 toimittamallaan kannekirjelmällä kanteen, jossa ne vaativat riidanalaisen päätöksen kumoamista niitä koskevilta osin.
- 20 AOI, SCTC ja TCLT vetosivat kanteensa tueksi kahteen kanneperusteeseen. Ensimmäinen kanneperuste koski sitä, että EY 81 artiklan 1 kohtaa ja [EY] 81 ja [EY] 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 (EYVL 2003, L 1, s. 1) 23 artiklan 2 kohtaa on sovellettu virheellisesti, ja toissijaisesti sitä, että riidanalaisen päätöksen perustelut ovat riittämättömät. Toisella kanneperusteellaan valittajat väittivät, että yhdenvertaisen kohtelun periaatetta on loukattu.

- 21 Päätettyään tarkastella näitä kahta kanneperustetta yhdessä unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi ensin perusteettomana ensimmäisen kanneperusteen toisen osan, jonka mukaan riidanalaisen päätöksen perustelut ovat riittämättömät.
- 22 Tämän jälkeen unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi toisen kanneperusteen, jonka mukaan yhdenvertaisen kohtelun periaatetta on loukattu, ja totesi, että komissio sovelsi riidanalaisessa päätöksessä kaikkiin asianomaisiin emoyhtiöihin samoja periaatteita ratkaistakseen, oliko niiden katsottava olevan vastuussa tytäryhtiöidensä kilpailusääntöjen rikkomisesta. Se totesi erityisesti, ettei riidanalaisesta päätöksestä ilmene, että komissio olisi tältä osin kohdellut SCC:n ja SCTC:n tilannetta eri tavalla kuin Universalin, Universal Leafin tai Intabexin tilannetta.
- 23 Tätä arviointia perusteltiin muun muassa seuraavilla valituksenalaisen tuomion 155–157 kohdassa esitetyillä toteamuksilla:
- ”155 Vaikka kyse on erityistapauksesta, jossa emoyhtiö omistaa kokonaan yhteisön kilpailusääntöjä rikkoneen tytäryhtiön, komissio ei varovaisuuden vuoksi käyttänyt ainoana perusteena oikeuskäytännössä esille tuotua olettaa – osoittaakseen, että emoyhtiö käyttää tosiasiallisesti ratkaisevaa vaikutusvaltaa tytäryhtiön kaupallisen politiikan määrittämisessä, vaan se otti huomioon myös muita tosiseikkoja, joilla se pyrki osoittamaan tämän vaikutusvallan käyttämisen. Täten toimiessaan komissio kuitenkin vain lisäsi vaadittua selvityksen määrää, jota edellytetään sen päätelmän, että ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä koskeva edellytys tosiasiallisesti täyttyy, tueksi –
- 156 – kun komissio käyttää asiassa, jossa on kyseessä useita yrityksiä koskeva kilpailusääntöjen rikkominen, oikeuskäytännössä vahvistetuissa puitteissa tiettyä menetelmää ratkaistakseen, onko sekä tytäryhtiöiden, jotka ovat aineellisesti toteuttaneet tämän kilpailusääntöjen rikkomisen, että emoyhtiöiden katsottava olevan vastuussa tästä kilpailusääntöjen rikkomisesta, sen on käytettävä tässä tarkoituksessa perusteena samoja arviointiperusteita kaikkien näiden yritysten tapauksissa, jos erityisistä olosuhteista ei muuta johdu.
- 157 Komission on nimittäin noudatettava yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, joka vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan edellyttää, että toisiinsa rinnastettavia tapauksia ei kohdella eri tavalla eikä erilaisia tapauksia kohdella samalla tavalla, ellei tällaista kohtelua voida objektiivisesti perustella –.”
- 24 Ensimmäisen kanneperusteen ensimmäisestä osasta unionin yleinen tuomioistuin totesi ensimmäisen jakson osalta valituksenalaisen tuomion 194 kohdassa ja toisen jakson osalta valituksenalaisen tuomion 217 kohdassa, että komissio oli osoittanut oikeudellisesti riittävällä tavalla, että SCC ja SCTC käyttivät tosiasiallisesti ratkaisevaa vaikutusvaltaa WWTE:n toiminnassa.
- 25 Valituksenalaisen tuomion 195–197 sekä 218 ja 219 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin katsoi ensimmäisen ja toisen jakson osalta, ettei sitä vastoin yhdenkään tekijän, johon komissio riidanalaisessa päätöksessä viittaa, perusteella voida katsoa, että TCLT käytti ratkaisevaa vaikutusvaltaa WWTE:n toiminnassa, eikä komissio näin ollen voinut perustellusti katsoa TCLT:n olevan vastuussa WWTE:n kilpailusääntöjen vastaisesta toiminnasta eikä katsoa sen olevan yhteisvastuussa sakon maksamisesta.
- 26 Erityisesti unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 218 kohdassa, ettei komissio voi käyttää perusteena vain sitä, että TCLT omisti WWTE:n lähes koko osakekannan, sillä tällöin TCLT:tä syrjittäisiin Intabexiin, Universalisiin ja Universal Leafiin nähden.
- 27 Lopuksi valituksenalaisen tuomion 220–229 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi väitteet, joihin valittajat vetosivat osoittaakseen, että WWTE toimi markkinoilla itsenäisesti kilpailusääntöjen rikkomista koskevan jakson aikana, minkä seurauksena unionin yleinen tuomioistuin kumosi riidanalaisen päätöksen TCLT:tä koskevilta osin ja hylkäsi kanteen muilta osin.

III Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa ja asianosaisten vaatimukset

- 28 Unionin tuomioistuimen presidentin 14.9.2011 antamalla määräyksellä asiat C-628/10 P ja C-14/11 P yhdistettiin suullista käsittelyä ja tuomion antamista varten.
- 29 Valituksessaan AOI ja SCTC vaativat, että unionin tuomioistuin
- kumoaa valituksenalaisen tuomion ja riidanalaisen päätöksen niitä koskevilta osin
 - tämän seurauksena alentaa tässä päätöksessä määrättyä sakkoa ja
 - velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut kummassakin oikeusasteessa.
- 30 Vastineessaan kyseiseen valitukseen komissio vaatii valituksen hylkäämistä ja valittajien velvoittamista korvaamaan sekä ensimmäisessä oikeusasteessa että muutoksenhaun yhteydessä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.
- 31 Komissio vaatii valituksessaan, että unionin tuomioistuin
- kumoaa valituksenalaisen tuomion sikäli kuin siinä kumotaan riidanalainen päätös TCLT:tä koskevilta osin
 - hylkää TCLT:n unionin yleisessä tuomioistuimessa nostaman kanteen ja
 - velvoittaa TCLT:n korvaamaan oikeudenkäyntikulut kummassakin oikeusasteessa.
- 32 Vastineessaan kyseiseen valitukseen AOI, SCTC ja TCLT vaativat valituksen hylkäämistä ja komission velvoittamista korvaamaan sekä ensimmäisessä oikeusasteessa että muutoksenhaun yhteydessä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

IV Valitusten tarkastelu

- 33 Ensimmäiseksi on tarkasteltava komission tekemää valitusta.

A Komission valitus

- 34 Valituksensa tueksi komissio esittää neljä valitusperustetta. Ensimmäisen ja neljännen valitusperusteen mukaan yhdenvertaisen kohtelun periaatetta on sovellettu väärin. Toisessa valitusperusteessa komissio vetoaa oikeudelliseen virheeseen määrittäessä emoyhtiöiden vastuun määrittelevää oikeudellista arviointiperustetta. Kolmannessa valitusperusteessa väitetään, että unionin yleinen tuomioistuin loukkasi oikeutta kontradiktoriaaliseen menettelyyn ja tulkitsi perusteluvollisuutta virheellisesti.
- 35 Ensimmäinen ja toinen valitusperuste on tutkittava yhdessä.

1. Ensimmäinen ja toinen valitusperuste

a) Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

- 36 Ensimmäisessä valitusperusteessaan komissio väittää ensiksi, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole ottanut huomioon sitä, että yhdenvertaisuusperiaatteen on oltava sopusoinnussa laillisuusperiaatteen kanssa, jonka mukaan kukaan ei voi edukseen vedota lainvastaisuuteen, joka hyödyttää jotakuta toista. Koska yritys on rikkonut EY 81 artiklaa, se ei näin ollen voi välttyä seuraamukselta sillä perusteella, ettei mitään sakkoa ole määrätty muille yrityksille, jotka ovat samankaltaisissa tilanteissa.
- 37 Toiseksi komissio toteaa vedonneensa näihin seikkoihin unionin yleisessä tuomioistuimessa ja katsoo, että valituksenalaisen tuomion perustelut ovat puutteelliset, koska niissä ei mainita näitä seikkoja.
- 38 Kolmanneksi komissio väittää, että WWTE:n lähes koko osakekannan omistavana emoyhtiönä TCLT:n voitiin olettaa käyttäneen ratkaisevaa vaikutusvaltaa tässä yhtiössä eikä unionin yleinen tuomioistuin todennut, että TCLT olisi kumonnut tämän olettaman, eikä edes, että tämä olisi yrittänyt kumota sitä.
- 39 Neljänneksi komissio väittää, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se katsoi, että TCLT:n piti vapautua kaikesta vastuusta siksi, että muiden yhtiöiden, jotka ovat väitteen mukaan samankaltaisissa tilanteissa, ei ole katsottu olevan vastuussa. Erityisesti komissio katsoo, että riidanalaisen päätöksen 384 perustelukappale, johon unionin yleinen tuomioistuin viittasi, merkitsee yhdenvertaisen kohtelun periaatteen soveltamisen edellyttävän sitä, että yhtiöt ovat samankaltaisessa tilanteessa, mikä ei ole tilanne esillä olevassa asiassa.
- 40 Toisessa valitusperusteessaan komissio väittää, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se katsoi sen seikan, että se totesi tiettyjen yritysten osalta, että ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallinen käyttäminen perustui ”kaksinkertaiseen perustaan” eikä yksinomaan oikeuskäytännössä vahvistettuun olettamaan, sitovan sitä kaikkien riidanalaisen päätöksen addressaattien osalta. Komission mukaan ainoa sovellettava arviointiperuste on oikeuskäytännössä asetettu peruste eikä komissio voi nostaa asiassa vaadittavaa todistelun tasoa eikä tällä tavoin sitoa unionin yleisen tuomioistuimen oikeudellista analyysiä.
- 41 Kun siis oikeuskäytännössä asetettu oikeudellinen arviointiperuste täyttyy, komission mukaan merkitystä ei ole sillä, esittikö se lisätodisteita vahvistaakseen varmuuden vuoksi johtopäätöstään vai ei, koska nämä todisteet eivät missään tapauksessa muutu sitovaksi oikeudelliseksi arviointiperusteeksi arvioitaessa sitä, käyttääkö emoyhtiö tosiasiallisesti ratkaisevaa vaikutusvaltaa tytäryhtiönsä toimintaan.

b) Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 42 On muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yrityksen käsitteellä tarkoitetaan jokaista yksikköä, joka harjoittaa taloudellista toimintaa, riippumatta yksikön oikeudellisesta muodosta tai rahoitustavasta. Yrityksen käsitteellä on tässä samassa asiayhteydessä katsottava tarkoitettavan taloudellista kokonaisuutta, vaikka oikeudellisesti tämän taloudellisen kokonaisuuden muodostaakin useampi kuin yksi luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Kun tällainen taloudellinen yksikkö rikkoo kilpailusääntöjä, sen asiana on yksilöllisen vastuun periaatteen mukaisesti vastata kyseisestä rikkomisesta (ks. asia C-90/09 P, General Química ym. v. komissio, tuomio 20.1.2011, Kok., s. I-1, 34–36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja asia C-521/09 P, Elf Aquitaine v. komissio, tuomio 29.9.2011, Kok., s. I-8947, 53 kohta).
- 43 Emoyhtiön voidaan katsoa olevan vastuussa tytäryhtiön toiminnasta erityisesti silloin, kun siitä huolimatta, että tytäryhtiö on erillinen oikeushenkilö, se ei päästä itsenäisesti markkinakäyttäytymisestään vaan noudattaa olennaisilta osin emoyhtiön sille antamia ohjeita, kun otetaan erityisesti huomioon taloudelliset, organisatoriset ja oikeudelliset yhteydet näiden kahden

oikeudellisen yksikön välillä (ks. asia C-97/08 P, Akzo Nobel ym. v. komissio, tuomio 10.9.2009, Kok., s. I-8237, 58 kohta; em. asia Elf Aquitaine v. komissio, tuomion 54 kohta ja asia C-520/09 P, Arkema v. komissio, tuomio 29.9.2011, Kok., s. I-8901, 38 kohta).

- 44 Koska tällaisessa tapauksessa emo- ja tytäryhtiö kuuluvat samaan taloudelliseen kokonaisuuteen ja muodostavat näin ollen yhden ainoan EY 81 artiklassa tarkoitetun yrityksen, komissio voi osoittaa sakkojen määräämistä koskevan päätöksen emoyhtiölle ilman, että sillä olisi velvollisuutta osoittaa emoyhtiön itse osallistuneen rikkomiseen (ks. em. asia Akzo Nobel ym. v. komissio, tuomion 59 kohta; em. asia General Química ym. v. komissio, tuomion 38 kohta ja em. asia Elf Aquitaine v. komissio, tuomion 55 kohta).
- 45 Sen määrittämiseksi, päättääkö tytäryhtiö itsenäisesti toiminnastaan markkinoilla, komission on lähtökohtaisesti otettava huomioon tämän tytäryhtiön emoyhtiöön yhdistäviä taloudellisia, organisatorisia ja oikeudellisia yhteyksiä koskevat kaikki merkitykselliset seikat, jotka voivat vaihdella tapauksen mukaan ja joita ei näin ollen voida luetella tyhjentävästi (ks. vastaavasti em. asia Akzo Nobel ym. v. komissio, tuomion 73 ja 74 kohta ja em. asia Elf Aquitaine v. komissio, tuomion 58 kohta).
- 46 Unionin tuomioistuin on todennut, että sellaisessa erityistapauksessa, jossa emoyhtiö omistaa kokonaan tytäryhtiönsä, joka on rikkonut unionin kilpailusääntöjä, yhtäältä kyseinen emoyhtiö voi vaikuttaa ratkaisevasti tytäryhtiön käyttäytymiseen ja toisaalta on olemassa kumottavissa oleva oletama, jonka mukaan kyseinen emoyhtiö todella vaikuttaa ratkaisevasti tytäryhtiönsä käyttäytymiseen (yhdistetyt asiat C-201/09 P ja C-216/09 P, ArcelorMittal Luxembourg v. komissio ja komissio v. ArcelorMittal Luxembourg ym., tuomio 29.3.2011, Kok., s. I-2239, 97 kohta ja em. asia Elf Aquitaine v. komissio, tuomion 56 kohta).
- 47 Näissä olosuhteissa riittää, että komissio osoittaa emoyhtiön omistavan täysin tytäryhtiön, jotta voidaan olettaa, että emoyhtiö vaikuttaa tosiasiallisesti ratkaisevasti tämän tytäryhtiön liiketoimintapolitiikkaan. Tämän perusteella komissio voi katsoa emoyhtiön olevan yhteisvastuussa tytäryhtiölleen määrätyn sakon maksamisesta, ellei tämä emoyhtiö, jonka asiana on kumota tämä oletama, esitä riittäviä todisteita sen osoittamiseksi, että tytäryhtiö toimii itsenäisesti markkinoilla (ks. em. asia Akzo Nobel ym. v. komissio, tuomion 61 kohta; em. asia Elf Aquitaine v. komissio, tuomion 57 kohta ja em. asia Arkema v. komissio, tuomion 41 kohta).
- 48 Aluksi on korostettava, että tämän tuomion 46 ja 47 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä vahvistettu oletama on mahdollista kumota.
- 49 Tämä oikeuskäytäntö ei myöskään merkitse sitä, että komission olisi tukeuduttava yksinomaan tähän oletamaan. Mikään ei nimittäin estä komissiota osoittamasta sitä, että emoyhtiö käyttää tosiasiallisesti ratkaisevaa vaikutusvaltaa tytäryhtiössään, muilla todisteilla tai muilla todisteilla yhdistettynä kyseiseen oletamaan.
- 50 Kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 134–147 kohdassa, esillä olevassa asiassa riidanalaisesta päätöksestä ilmenee ja komissio on vahvistanut ensimmäisessä oikeusasteessa käydyn oikeudenkäyntimenettelyn aikana, että komissio oli päättänyt arvioidessaan sitä, käyttivätkö emoyhtiöt tosiasiallisesti ratkaisevaa vaikutusvaltaa tytäryhtiöissään, katsoa emoyhtiöiden olevan vastuussa ainoastaan silloin, kun todisteet vahvistivat ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallista käyttämistä tytäryhtiöissä koskevan oletaman, joka johtuu siitä, että emoyhtiöillä on hallinnassaan niiden koko osakepääoma (nk. ”kaksinkertaisen perustan” menetelmä), ja että näin ollen se luopui soveltamasta pelkkää ratkaisevan vaikutusvallan oletamaa.

- 51 Lisäksi on kiistatonta, että tämän lähestymistavan perusteluna oli se, että riidanalaista päätöstä tehdessään komissiolla oli oikeuskäytännön tuolloisen tilan valossa epäilyksiä siitä, sovellettiinko olettaa pelkästään sen perusteella, että emoyhtiöllä on hallinnassaan tytäryhtiönsä koko osakepääomaa, kun olettaa ei ollut kumottu, ja oliko kyseinen hallinta siis riittävä osoittamaan, että emoyhtiö käytti tosiasiallisesti ratkaisevaa vaikutusvaltaa tytäryhtiössään.
- 52 Tämän vuoksi on todettava yhtäältä, että komissio on määrittääkseen kyseessä olevien emoyhtiöiden vastuun perustellusti valinnut yhden menetelmistä, joihin se tämän tuomion 49 kohdassa esitetyn toteamuksen valossa voi laillisesti tukeutua arvioidakseen tällaisen ratkaisevan vaikutusvallan olemassaolon.
- 53 Toisaalta unionin yleinen tuomioistuin totesi perustellusti valituksenalaisen tuomion 155 kohdassa, että valitsemalla tämän menetelmän komissio asetti itselleen sen arvioimiseksi, katsotaanko emoyhtiöiden olevan vastuussa kyseisestä kartellista, ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallisen käyttämisen osalta tiukemman todistustaakan kuin se, mitä olisi lähtökohtaisesti pidetty riittävänä tämän tuomion 46 ja 47 kohdassa mainitun oikeuskäytännön valossa.
- 54 Unionin yleinen tuomioistuin totesi kuitenkin valituksenalaisen tuomion 195–197 sekä 218 ja 219 kohdassa, ettei mikään riidanalaisessa päätöksessä esitetyistä todisteista voinut vahvistaa olettaa siitä, että TCLT käytti tosiasiallisesti ratkaisevaa vaikutusvaltaa WWTE:ssä, ja että tällaisten todisteiden puuttumisen vuoksi komissio katsoi valitun menetelmän mukaisesti, etteivät emoyhtiöt Intabex, Universal ja Universal Leaf ole vastuullisia.
- 55 Näiden toteamusten perusteella unionin yleinen tuomioistuin totesi, ettei komissio voinut katsoa TCLT:n olevan yhteisvastuussa kyseessä olevan sakon maksamisesta kohtelematta sitä syrjivästi Intabexiin sekä Universaliin ja Universal Leafiin nähden.
- 56 On korostettava, ettei komissio valituksessaan kyseenalaista näitä toteamuksia. Se ei siis kiistä soveltaneensa valitsemaansa menetelmää eli ”kaksinkertaisen perustan” menetelmää kaikkiin emoyhtiöihin, joiden tytäryhtiöt olivat osallistuneet kyseessä olevaan kartelliin, paitsi TCLT:hen, jonka osalta perusteita, joihin tämä menetelmä perustuu, ei mainittu riidanalaisessa päätöksessä. Tästä seuraa, että komissio katsoi tämän yhtiön olevan vastuussa pelkästään kyseessä olevan oletaman perusteella.
- 57 Valituksenalaisen tuomion 156 ja 157 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin kuitenkin totesi, että yhdenvertaisen kohtelun periaate edellyttää, että kun komissio käyttää esillä olevassa asiassa kyseessä olevan kaltaista menetelmää ratkaistakseen, onko emoyhtiöiden, joiden tytäryhtiöt ovat osallistuneet samaan kartelliin, katsottava olevan vastuussa tästä kilpailusääntöjen rikkomisesta, sen on käytettävä perusteena samoja arviointiperusteita kaikkien näiden emoyhtiöiden tapauksissa, jos erityisistä olosuhteista ei muuta johdu.
- 58 Tältä osin unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä seuraa, että sakon suuruutta määritettäessä yrityksiä, jotka ovat olleet osallisina EY 81 artiklan 1 kohdan vastaisessa sopimuksessa tai yhdenmukaistetussa menettelytavassa, ei saada kohdella syrjivästi soveltamalla niihin eri laskentamenetelmiä (ks. vastaavasti asia C-280/98 P, Weig v. komissio, tuomio 16.11.2000, Kok., s. I-9757, 63–68 kohta ja asia C-291/98 P, Sarrió v. komissio, tuomio 16.11.2000, Kok., s. I-9991, 97–100 kohta).
- 59 Koska se, että emoyhtiön katsotaan olevan vastuussa tytäryhtiön toteuttamasta kilpailusääntöjen rikkomisesta, voi komission käyttämän laskentatavan mukaisesti vaikuttaa merkittävästi sen sakon suuruuteen, joka näille yhtiöille voidaan määrätä yhteisvastuullisesti, unionin yleinen tuomioistuin totesi perustellusti valituksenalaisen tuomion 156 kohdassa, että tätä samaa logiikkaa sovelletaan, kun

komissio käyttää kartellin osalta oikeuskäytännössä vahvistetuissa puitteissa tiettyä menetelmää ratkaistakseen, ovatko tietyt emoyhtiöt vastuussa tytäryhtiöidensä toteuttamista kilpailusääntöjen rikkomisista.

- 60 Esillä olevan asian osalta on täsmennettävä, että toisin kuin komissio väittää, unionin yleisen tuomioistuimen arviointi ei perustu yhtäältä TCLT:n ja toisaalta Intabexin, Universalin ja Universal Leafin tosiasiallisten tilanteiden samankaltaisuuteen vaan siihen, että kyseisten yhtiöiden tilanteet ovat toisiinsa verrattavissa sekä sen todistelun tason, jota komissio katsoi voivansa edellyttää kyseessä olevan kartellin osalta osoittaakseen sen, että emoyhtiöt ovat tosiasiallisesti käyttäneet ratkaisevaa vaikutusvaltaa tytäryhtiöihinsä, että riidanalaisessa päätöksessä esitettyjen todisteiden osalta.
- 61 Tästä seuraa, että unionin yleinen tuomioistuin on todennut perustellusti erilaisen kohtelun olemassaolon, minkä vuoksi se on kumonnut riidanalaisen päätöksen osittain.
- 62 Tätä toteamusta eivät kyseenalaista laillisuusperiaatteen vaatimukset, toisin kuin komissio väittää.
- 63 Koska komissio käytti menetelmää, joka on ratkaisevaa vaikutusvaltaa koskevan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukainen, komissio ei voinut toimia lainvastaisesti, joten laillisuusperiaate ei esillä olevassa asiassa voinut poistaa komission velvollisuutta noudattaa yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 64 kohdassa.
- 64 Väitetystä valituksenalaisen tuomion perustelujen puutteellisuudesta on muistettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin yleisen tuomioistuimen velvollisuus Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 36 artiklan ja 53 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla perustella tuomiot ei velvoita unionin yleistä tuomioistuinta esittämään selvitystä, jossa seurattaisiin tyhjentävästi ja kohta kohdalta kaikkia riidan asianosaisten esittämiä päätelmiä. Perustelut voivat siis olla implisiittisiä, kunhan asianosaiset saavat niiden avulla selville syyt, joihin valituksenalainen tuomio perustuu, ja unionin tuomioistuimella on käytettävissään riittävät tiedot, jotta se kykenee harjoittamaan valvontaansa (asia C-480/09 P, AceaElectrabel Produzione v. komissio, tuomio 16.12.2010, Kok., s. I-13355, 77 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 65 Esillä olevassa asiassa valituksenalaisen tuomion 113 kohdasta ilmenee, että unionin yleinen tuomioistuin mainitsi komission ensimmäisessä oikeusasteessa esittämät väitteet. Toisaalta kyseisen tuomion 156 ja 157 kohdasta sekä 218 ja 219 kohdasta ilmenee, että unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi nämä väitteet implisiittisesti. Se nimittäin totesi, että koska komissio käytti menetelmää, joka on ratkaisevaa vaikutusvaltaa koskevan oikeuskäytännön mukainen, komissio ei toiminut lainvastaisesti, joten laillisuusperiaate ei esillä olevassa asiassa voinut poistaa komission velvollisuutta noudattaa yhdenvertaisen kohtelun periaatetta.
- 66 Lisäksi on todettava, että koska asianosaiset saavat valituksenalaisen tuomion kyseisten kohtien avulla selville syyt, joihin valituksenalainen tuomio perustuu, ja unionin tuomioistuimella on käytettävissään riittävät tiedot, jotta se kykenee harjoittamaan valvontaansa esillä olevan valituksen yhteydessä, kyseisen tuomion perustelut eivät ole puutteelliset, toisin kuin komissio väittää.
- 67 Näissä olosuhteissa komission valituksensa tueksi esittämä ensimmäinen ja toinen valitusperuste on hylättävä.

2. Komission kolmas valitusperuste, jonka mukaan oikeutta kontradiktoriseen menettelyyn on loukattu ja perusteluvelvollisuutta on tulkittu virheellisesti

a) Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

- 68 Komissio väittää, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se totesi valituksenalaisen tuomion 196 kohdassa, ettei komissiolla ollut oikeutta tukeutua yhtäältä TCLT:n ja toisaalta Intabexin ja Universalin tosiasiallisten tilanteiden eroihin, koska niitä ei mainittu riidanalaisessa päätöksessä. Komissio katsoo nimittäin selvittäneensä nämä erot unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämässään vastineessa.
- 69 Komissio katsoo, ettei perusteluvelvollisuus edellytä sen perustelemista, ettei kyseessä olevaa toimea ole osoitettu tietyille kolmansille, ja arvioi, ettei sen tarvinnut selittää riidanalaisessa päätöksessä syitä, joiden perusteella se ei osoittanut sitä Intabexille ja Universalille, eikä sitä, miksi näitä yhtiöitä on väitteen mukaan kohdeltu eri tavoin.
- 70 Komissio korostaa, ettei TCLT ollut vedonnut yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamiseen hallinnollisen menettelyn aikana eikä väittänyt sen kuluessa, että sen intressi WWTE:ssä oli puhtaasti rahoituksellinen. Tämän vuoksi komissio saattoi kiistää väitteen väitetystä syrjinnästä ensimmäistä kertaa vasta unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämässään vastineessa.
- 71 Näissä olosuhteissa unionin yleisen tuomioistuimen lähestymistapa esti komissiota puolustautumasta syrjintäväitettä vastaan. Komissio arvioi, että sillä on oikeus tukeutua kaikkiin puolustuksessaan tarpeelliseksi katsomiinsa seikkoihin, kun väite esitetään ensimmäistä kertaa unionin yleisessä tuomioistuimessa. Oikeuskäytännön mukaan sen ei varsinkaan tarvitse esittää päätöksissään kaikkia perusteluita, joihin se voisi vedota myöhemmin puolustautuakseen toimistaan esitettyjä lainvastaisuusväitteitä vastaan.

b) Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 72 On huomautettava, että SEUT 296 artiklassa edellytettyjen perustelujen on oltava kyseessä olevan toimenpiteen luonteen mukaisia ja niistä on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmentävä toimenpiteen toteuttaneen toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt, ja että toimivaltainen tuomioistuin voi tutkia toimenpiteen laillisuuden (em. asia Elf Aquitaine v. komissio, tuomion 147 kohta).
- 73 Yksittäistapausta koskevien päätösten osalta unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että velvollisuudella perustella yksittäistapausta koskeva päätös on tarkoitus antaa tuomioistuimelle mahdollisuus tutkia päätöksen laillisuus sekä antaa asianosaiselle riittävät tiedot sen arvioimiseksi, onko päätös asianmukainen vai onko se mahdollisesti virheellinen, jolloin sen pätevyys voidaan riitauttaa (em. asia Elf Aquitaine v. komissio, tuomion 148 kohta).
- 74 Perustelut on näin ollen lähtökohtaisesti ilmoitettava asianosaiselle samaan aikaan kuin sille vastainen päätös. Perustelujen puuttumista ei voida korjata sillä, että asianosainen saa päätöksen perustelut tietoonsa unionin tuomioistuimessa käytävän oikeudenkäyntimenettelyn aikana (em. asia Elf Aquitaine v. komissio, tuomion 149 kohta).
- 75 Erityisesti silloin, kun unionin kilpailuoikeuden sääntöjen soveltamispäätös koskee useita adressaatteja ja sitä, kuka on vastuussa rikkomisesta, siihen on sisällyttävä riittävät perustelut kunkin adressaatin ja erityisesti niiden adressaattien osalta, joiden tämän päätöksen mukaan on katsottava olevan rikkomisesta vastuussa. Tytäryhtiönsä toiminnasta vastuussa olevaksi katsotun emoyhtiön osalta tällaisen päätöksen on siis lähtökohtaisesti sisällettävä perustelut, joiden nojalla tämän yhtiön voidaan katsoa olevan vastuussa kilpailusääntöjen rikkomisesta.

- 76 Esillä olevassa asiassa on huomautettava unionin yleisen tuomioistuimen todenneen aluksi, että komissio oli päättänyt, kuten riidanalaisesta päätöksestä ilmenee, että se katsoo kunkin kyseessä olevan emoyhtiön olevan vastuussa ainoastaan, jos riittävät todisteet tukevat kussakin yksittäistapauksessa olettaa tytäryhtiöidensä koko osakepääoman omistamisesta johtuvan tosiasiallisen ratkaisevan vaikutusvallan käyttämisestä, minkä jälkeen se totesi, ettei kyseisessä päätöksessä viitata TCLT:n osalta yhteenkään todisteeseen, joka vahvistaisi tämän oletaman, ja että koska tällaisia todisteita ei ollut, komissio ei katsonut emoyhtiöiden Intabex, Universal ja Universal Leaf olevan vastuussa.
- 77 Kun unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 196 kohdassa, ettei komission ensimmäistä kertaa vastineessaan unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämää seikkaa voida ottaa huomioon, se ei siis tehnyt oikeudellista virhettä.
- 78 Soveltamalla merkityksellistä oikeuskäytäntöä unionin yleinen tuomioistuin ei asettanut komissiolle velvollisuutta perustella sitä, ettei riidanalaista päätöstä ole osoitettu tietyille kolmansille, eikä esittää kaikkia merkityksellisiä väitteitä, joihin oli mahdollista vedota. Unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 195 kohdassa ainoastaan, että riidanalaisen päätöksen perustelut ovat puutteelliset komission itselleen asettamien kriteerien valossa, ja kyseisen tuomion 196 kohdassa, ettei komissio voi korjata tällaista puutetta oikeudenkäyntimenettelyn aikana.
- 79 Unionin yleinen tuomioistuin on siis todennut perustellusti, että komission puolustautumisoikeudet eivät anna sille oikeutta puolustaa riidanalaisen päätöksen laillisuutta syrjintäväitteitä vastaan esittämällä oikeudenkäyntimenettelyn aikana todisteita, joilla pyritään osoittamaan emoyhtiön vastuu mutta joita ei ole mainittu kyseisessä päätöksessä.
- 80 Tästä seuraa, että komission valituksensa tueksi esittämä kolmas valitusperuste on hylättävä.

3. Komission neljäs valitusperuste, jonka mukaan yhdenvertaisen kohtelun periaatetta on sovellettu virheellisesti

a) Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

- 81 Komissio katsoo, että toisin kuin unionin yleinen tuomioistuin on todennut, yhtäältä Universalin ja Intabexin ja toisaalta TCLT:n tosiasialliset tilanteet eivät ole samanlaiset, joten yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ei voitu todeta loukatun.
- 82 Yhtäältä komissio huomauttaa, että toisin kuin Intabex, TCLT ei ollut puhtaasti rahoituksellinen väliyhtiö vaan WWTE:n tärkein asiakas. Tämä seikka oikeuttaa komission mukaan sekä oletaman tosiasiallisen ratkaisevan vaikutusvallan käyttämisestä että toteamuksen, jonka mukaan TCLT ei ole kumonnut tätä oletamaa.
- 83 Toisaalta komissio väittää, ettei valituksenalaisessa tuomiossa ole esitetty syitä, joiden perusteella unionin yleinen tuomioistuin totesi, että Universal oli samassa tilanteessa kuin TCLT. Koska unionin yleinen tuomioistuin ei vastannut perusteluihin, joihin komissio vetosi erottaakseen TCLT:n tilanteen Universalin tilanteesta, valituksenalaisen tuomion perustelut ovat komission mukaan puutteelliset.

b) Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 84 SEUT 256 artiklasta ja Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisestä kohdasta ilmenee, että ainoastaan unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen toisaalta määrittämään ratkaisun perustaksi asetettavan tosiseikaston, lukuun ottamatta sellaisia tapauksia, joissa määritetyn tosiseikaston paikkansapitämättömyys käy ilmi unionin yleiselle tuomioistuimelle toimitetusta selvitysaineistosta, ja toisaalta arvioimaan tätä tosiseikastoa. Kun unionin yleinen

tuomioistuim on määrittänyt asian tosiseikaston tai arvioinut sitä, unionin tuomioistuim on SEUT 256 artiklan nojalla toimivaltainen harjoittamaan tämän tosiseikaston oikeudelliseen luonnehdintaan ja unionin yleisen tuomioistuimen sen pohjalta tekemiin oikeudellisiin päätelmiin kohdistuvaa valvontaa (asia C-551/03 P, General Motors v. komissio, tuomio 6.4.2006, Kok., s. I-3173, 51 kohta ja asia C-352/09 P, ThyssenKrupp Nirosta v. komissio, tuomio 29.3.2011, Kok., s. I-2359, 179 kohta).

- 85 Unionin tuomioistuim on täsmentänyt myös, että lukuun ottamatta sitä tapausta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle esitetty selvitysaineisto on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, tosiseikkojen arviointi ei ole sellainen oikeuskysymys, että se sinänsä kuuluisi unionin tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin (asia C-397/03 P, Archer Daniels Midland ja Archer Daniels Midland Ingredients v. komissio, tuomio 18.5.2006, Kok., s. I-4429, 85 kohta ja em. asia ThyssenKrupp Nirosta v. komissio, tuomion 180 kohta).
- 86 Esillä olevassa asiassa on kuitenkin todettava, että väitteillään, joiden mukaan yhtäältä Universalin ja Intabexin ja toisaalta TCLT:n tosiasialliset tilanteet eivät ole samanlaiset, komissio pyytää unionin tuomioistuinta tarkistamaan unionin yleisen tuomioistuimen toteuttamat tosiseikkoja koskevat arvioinnit.
- 87 Kuten tämän tuomion 60 kohdassa todetaan, unionin yleisen tuomioistuimen arviointi ei myöskään perustu näiden yhtiöiden tosiasiallisten tilanteiden samankaltaisuuteen vaan siihen, että niiden tilanteet ovat toisiinsa verrattavissa sen todistelun tason, jota komissio katsoi voivansa edellyttää, ja riidanalaisessa päätöksessä esitettyjen todisteiden osalta.
- 88 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 134 kohdassa, väite, jonka mukaan perustelut ovat puutteelliset TCLT:n ja Universalin tilanteiden vertailtavuuden osalta, on tehoton, koska valituksenalaisessa tuomiossa esitetään oikeudellisesti riittävällä tavalla ne syyt, joiden perusteella unionin yleinen tuomioistuim totesi, että TCLT ja Intabex olivat samankaltaisessa tilanteessa. Unionin yleinen tuomioistuim nimittäin jo osoitti oikeudellisesti riittävällä tavalla toteamansa syrjivän kohtelun, kun se totesi, että komissio kohteli perusteetta TCLT:tä eri tavoin kuin Intabexiä.
- 89 Näissä olosuhteissa komission valituksensa tueksi esittämä neljäs valitusperuste on hylättävä, ja näin ollen sen valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

B AOI:n ja SCTC:n valitus

- 90 Valituksensa tueksi AOI ja SCTC esittävät kolme valitusperustetta, joista ensimmäisen mukaan EY 81 artiklan 1 kohtaa ja asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohtaa on sovellettu virheellisesti, toisen mukaan unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohtaa on rikottu ja puolustautumisoikeuksia on loukattu ja kolmannen mukaan Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 20 artiklaa, jossa vahvistetaan yhdenvertaisen kohtelun periaate, on rikottu. Riidanalaisen päätöksen kumoamistapauksessa AOI ja SCTC vaativat niille määrätyn sakon alentamista.
1. Ensimmäinen valitusperuste, jonka mukaan EY 81 artiklan 1 kohtaa ja asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohtaa on rikottu
- 91 Ensimmäinen valitusperuste jakautuu kahteen osaan, joista ensimmäinen koskee sitä, etteivät WWTE:n emoyhtiöt ensimmäisen jakson aikana eli ennen 5.5.1998 kyenneet käyttämään ratkaisevaa vaikutusvaltaa tytäryhtiössään, ja toinen sitä, ettei valituksenalaisessa tuomiossa kunnioiteta tiettyjä AOI:lle ja SCTC:lle kuuluvia perusoikeuksia.

a) Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa, jonka mukaan SCC ja SCTC eivät käyttäneet ratkaisevaa vaikutusvaltaa WWTE:ssä

i) Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

- 92 Ensimmäiseksi AOI ja SCTC arvostelevat unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se totesi, että ensimmäisellä jaksolla ne kykenivät käyttämään ratkaisevaa vaikutusvaltaa WWTE:n toiminnassa. Niiden mukaan tämän jakson aikana SCC:llä oli TCLT:n kautta hallussaan ainoastaan 66 prosenttia WWTE:n osakepääomasta. WWTE:n yhtiökokouksen päätökset voitiin kuitenkin tehdä vain enemmistöllä, joka vastaa 75:tä prosenttia osakepääomasta.
- 93 AOI ja SCTC katsovat, että vaikka yrityskeskittymien valvonnasta 20.1.2004 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 139/2004 (EUVL L 24, s. 1) tarkoitettu ratkaisevan vaikutusvallan käsite on kielteinen käsite, joka siis ilmenee, kun osakkeenomistajalla on valta estää päätöksenteko, tällaisen käsitteen perusteella ei voida vahvistaa velvollisuuksia EY 81 artiklan 1 kohdan nojalla, joka niiden mukaan sisältää sen, että emoyhtiön voidaan katsoa olevan vastuussa ainoastaan sellaisten positiivisten toimien perusteella, jotka emoyhtiö on toteuttanut tytäryhtiöidensä suhteen.
- 94 AOI ja SCTC arvostelevat lisäksi unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että tämä totesi, että jos ne käyttivät tosiasiallisesti ratkaisevaa vaikutusvaltaa WWTE:n toimintaan, tämä merkitsee väistämättä, että ne kykenivät käyttämään tällaista vaikutusvaltaa. Nämä kaksi kriteeriä, eli yhtäältä kyky käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa ja toisaalta tällaisen vaikutusvallan tosiasiallinen käyttäminen, eivät niiden mukaan riipu toisistaan.
- 95 AOI ja SCTC korostavat, että komission esittämät todisteet eivät osoittaneet, että SCC olisi antanut ohjeita WWTE:lle, vaan osoittanut yksinomaan, että SCC:lle ilmoitettiin kyseessä olevista käytännöistä. Pelkästään tämä tieto ei kuitenkaan osoita, että SCC olisi käyttänyt tai kykeni käyttämään ratkaisevaa vaikutusvaltaa WWTE:n toimintaan.
- 96 AOI ja SCTC arvioivat, että koska TCLT:n yhteisvastuullisuutta ei ole todettu, SCC:n WWTE:hen käyttämä välillinen ja negatiivinen vaikutusvalta ei ollut riittävää, jotta SCC:n voitaisiin katsoa olevan vastuussa WWTE:n toiminnasta.
- 97 Toiseksi AOI ja SCTC väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin sovelsi virheellisesti yhden ainoan yrityksen käsitettä. Vaikka taloudelliset, organisatoriset ja oikeudelliset yhteydet yhdistivät WWTE:tä, SCC:tä ja vähemmistöosakkeenomistajaa, yhden ainoan yrityksen pitäisi käsittää nämä kaikki yhtiöt. Koska SCC ei ensimmäisen jakson aikana kyennyt yksin käyttämään ratkaisevaa vaikutusvaltaa WWTE:hen, pelkästään viimeksi mainittua ja SCC:tä ei voitu pitää yhtenä ainoana taloudellisena kokonaisuutena.
- 98 AOI ja SCTC toteavat, ettei komissio maininnut vaikutusvaltaa, jota vähemmistöosakkeenomistaja saattoi käyttää, eikä unionin yleinen tuomioistuin tarkistanut, kykenikö viimeksi mainittu vaikuttamaan WWTE:hen. Näin ollen mikään seikka ei oikeuta sitä, että SCC:n katsottaisiin olevan yksin vastuussa WWTE:n toiminnasta.
- 99 Komissio vaatii, että ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa hylätään. Se väittää erityisesti, ettei AOI:n ja SCTC:n väitettä, jonka mukaan yhteisen määräysvallan tapauksessa kahden osakkeenomistajan, jotka käyttävät yhteistä määräysvaltaa, on katsottava olevan vastuussa tytäryhtiön toteuttamasta kilpailusääntöjen rikkomisesta, ole esitetty ensimmäisessä oikeusasteessa, ja se katsoo tämän vuoksi, että tämä väite on jätettävä tutkimatta.

ii) Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 100 Aluksi komission esittämä AOI:n ja SCTC:n väitteen tutkimatta jättämistä koskeva vaatimus, jonka mukaan yhden ainoan yrityksen käsitettä on sovellettu virheellisesti, on hylättävä, koska tätä väitettä voidaan pitää sen aiemmin unionin yleisessä tuomioistuimessa esitetyn väitteen kehittelynä, joka otetaan huomioon valituksenalaisen tuomion 56 ja 57 kohdassa.
- 101 Asiakysymyksen osalta unionin tuomioistuin on jo todennut, ettei se, että kaksi toisistaan riippumatonta emoyhtiötä käyttää yhteistä määräysvaltaa tytäryhtiöönsä, estä lähtökohtaisesti komissiota toteamasta yhden näistä emoyhtiöistä ja kyseessä olevan tytäryhtiön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta ja että tämä pätee, vaikka tämä emoyhtiö omistaa pienemmän osuuden tytäryhtiön osakepääomasta kuin toinen emoyhtiö (ks. vastaavasti em. asia AceaElectrabel Produzione v. komissio, tuomion 64 kohta). Sitä suuremmalla syyllä emoyhtiön ja sen tytäryhtiön, joka on itse kilpailusääntöjä rikkoneen yhtiön emoyhtiö, voidaan molempien katsoa muodostavan taloudellisen kokonaisuuden kilpailusääntöjä rikkoneen yhtiön kanssa.
- 102 Kuten tämän tuomion 42–44 kohdassa huomautetaan, komissio voi lisäksi osoittaa sakkojen määräämistä koskevan päätöksen EY 81 artiklaa rikkoneen tytäryhtiön emoyhtiölle ilman, että sillä olisi velvollisuutta osoittaa tämän emoyhtiön itse osallistuneen rikkomiseen, edellyttäen, että emoyhtiö käyttää tosiasiallisesti ratkaisevaa vaikutusvaltaa tämän tytäryhtiön liiketoimintapolitiikassa.
- 103 Tästä seuraa, ettei pelkästään se, että SCC ja SCTC käyttivät kyseessä olevalla ajanjaksolla ainoastaan yhteistä määräysvaltaa WWTE:ssä, estä toteamasta, että nämä yhtiöt muodostavat taloudellisen kokonaisuuden, edellyttäen, että osoitetaan, että SCC ja SCTC käyttivät tosiasiallisesti ratkaisevaa vaikutusvaltaa WWTE:n liiketoimintapolitiikassa.
- 104 Tässä yhteydessä on huomautettava, että unionin yleinen tuomioistuin tutki yksityiskohtaisesti valituksenalaisen tuomion 172–193 perustelukappaleessa todisteita, joihin komissio tukeutui, minkä jälkeen se totesi saman tuomion 194 kohdassa, että nämä todisteet osoittavat oikeudellisesti riittävällä tavalla, että tällaista ratkaisevaa vaikutusvaltaa on tosiasiallisesti käytetty.
- 105 Kun otetaan huomioon erityisesti valituksenalaisen tuomion 182–186 kohdassa tutkitut todisteet, jotka koskevat SCTC:n käyttämää vaikutusvaltaa WWTE:ssä, on todettava, etteivät valituksenalaisen tuomion 172–194 kohdassa esitettyjä toteamuksia ensinnäkään rasita mitkään oikeudelliset virheet ja että toiseksi unionin yleinen tuomioistuin on niiden perusteella voinut asianmukaisesti todeta, toisin kuin AOI ja SCTC väittivät, että tällaista ratkaisevaa vaikutusvaltaa on tosiasiallisesti käytetty.
- 106 Edellä esitetyn perusteella AOI:n ja SCTC:n tekemän valituksen ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa on hylättävä.

b) Ensimmäisen valitusperusteen toinen osa, jonka mukaan perusoikeuksia on loukattu

i) Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

- 107 AOI ja SCTC katsovat, että valituksenalaisella tuomiolla loukataan niiden tiettyjä perusoikeuksia eli perusoikeuskirjan 48 artiklassa tarkoitettua syyttömyysolettamaa koskevaa oikeutta sekä perusoikeuskirjan 49 artiklassa tarkoitettuja laillisuusperiaatetta ja rikosten ja seuraamusten yksilöllisyyttä koskevaa periaatetta. Niiden mukaan perusoikeuskirjan voimaantulo vaikuttaa välittömästi esillä olevassa asiassa, koska kyseisillä periaatteilla on nyt sama arvo kuin primaarioikeudella.

- 108 AOI ja SCTC väittävät, että kyseisten perusoikeuksien mukaisesti syyllisyysolettama on lähtökohtaisesti kielletty, ja se voidaan hyväksyä ainoastaan poikkeuksellisissa olosuhteissa. Niiden mukaan unionin yleinen tuomioistuin kuitenkin sovelsi tytäryhtiön koko osakepääoman omistamisesta johtuvaa olettaa tosiasiallisen ratkaisevan vaikutusvallan käyttämisestä ilman, että esillä olevassa asiassa vedotaan poikkeuksellisiin olosuhteisiin. Niille määrätty sakot ovat lisäksi huomattavat eivätkä vähäiset.
- 109 Komissio katsoo, että valituksen tueksi esitetyn ensimmäisen valitusperusteen toinen osa on jätettävä tutkimatta, ja väittää muun muassa sen perustuvan uusiin perusteluihin.
- ii) Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta
- 110 Kuten komissio perustellusti väittää, AOI ja SCTC eivät esittäneet kannekirjelmässään ensimmäisessä oikeusasteessa perusteluita, joihin ne vetoavat valituksensa ensimmäisen valitusperusteen toisessa osassa.
- 111 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy ilmi, että jos asianosaisella olisi oikeus esittää ensi kertaa vasta unionin tuomioistuimessa vaatimuksilleen perusteita, joihin se ei ole unionin yleisessä tuomioistuimessa vedonnut, sillä olisi oikeus laajentaa unionin tuomioistuimessa kannettaan unionin yleisessä tuomioistuimessa käsiteltyyn asiaan nähden. Unionin tuomioistuin on siten valitusasioissa toimivaltainen tutkimaan lähtökohtaisesti ainoastaan arvioinnin, jonka unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt sille esitetystä perusteista (em. asia AceaElectrabel Produzione v. komissio, tuomion 113 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 112 Tämän vuoksi ensimmäisen valitusperusteen toinen osa on jätettävä tutkimatta.
- 113 Joka tapauksessa tämän tuomion 108 kohdassa tiivistetysti esitetyt väitteet ovat täysin perusteettomia, kun otetaan huomioon tämän tuomion 46 ja 47 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö.
- 114 Näin ollen ensimmäinen kanneperuste on hylättävä kokonaisuudessaan.

2. AOI:n ja SCTC:n valituksen toinen valitusperuste, jonka mukaan puolustautumisoikeuksia on loukattu ja unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohtaa on rikottu

a) Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

- 115 Ensimmäiseksi AOI ja SCTC väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin loukkasi puolustautumisoikeuksia, kun se otti työjärjestyksensä 48 artiklan 2 kohdan vastaisesti omakseen uuden perustelun, jonka komissio esitti vastauksessaan unionin yleisen tuomioistuimen kirjalliseen kysymykseen.
- 116 Niiden mukaan komissio nimittäin muutti kyseisessä vastauksessa aiempia toteamuksiaan, joiden mukaan Universal ja Universal Leaf onnistuivat hallinnollisen menettelyn aikana kumoamaan olettaa tosiasiallisen ratkaisevan vaikutusvallan käyttämisestä, joka johtuu Deltafinan koko osakepääoman omistamisesta, ja väitti ensimmäisen kerran, että se päätti olla tukeutumatta yksinomaan tähän olettaamaan ja perustaa vastuun kaksinkertaiseen perustaan ottaen huomioon myös lisätodisteet, joiden se väitti puuttuvan emoyhtiöiden Universal ja Universal Leaf osalta. AOI:llä ja SCTC:llä ei kuitenkaan ollut mahdollisuutta vastata kirjelmässään kyseiseen kaksinkertaiseen perustaan liittyvään väitteeseen.

- 117 Toiseksi AOI ja SCTC korostavat, että komission on vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan seurattava riidanalaisen päätöksen sisältämiä perusteluja eikä se voi perustella päätöstä jälkikäteen unionin tuomioistuimessa. Tällainen vaatimus soveltuu sitä suuremmalla syyllä unionin yleiseen tuomioistuimeen.
- 118 AOI ja SCTC toteavat, ettei riidanalaisen päätöksen 371–373 perustelukappaleessa viitata lainkaan unionin yleisen tuomioistuimen käyttämään kaksinkertaiseen perustaan. Unionin yleinen tuomioistuin on siis määrittänyt komission väitetysti käyttämän menetelmän päättelemällä sen jälkikäteen tämän päätöksen asiayhteydestä. AOI ja SCTC katsovat, ettei unionin yleinen tuomioistuin voi missään tapauksessa niillä perusteilla, joiden perusteella komissio ilmaisi kantansa moniselitteisesti kyseisessä päätöksessä, korjata komission päättelyn puutteita tai esittää perusteluja jälkikäteen.
- 119 Komissio katsoo, että toinen valitusperuste on jätettävä tutkimatta, koska väite, joka perustuu unionin yleisessä tuomioistuimessa käydyssä oikeudenkäyntimenettelyssä tapahtuneeseen virheeseen, voidaan tutkia muutoksenhakuvaiheessa ainoastaan, jos tämä virhe vaaransi valittajan intressit. AOI ja SCTC eivät kuitenkaan ole osoittaneet, että niiden intressit olisivat vaarantuneet. Lisäksi komissio väittää, että tämä valitusperuste on tehoton.
- b) Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta
- 120 Aluksi on hylättävä komission väite, jonka mukaan tämä valitusperuste on jätettävä tutkimatta. Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 187 ja 188 kohdassa, AOI:n ja SCTC:n väitteet koskevat puolustautumisoikeuksien loukkaamista. Jos tällainen loukkaaminen näytetään toteen, se voi aiheuttaa valituksenalaisen tuomion kumoamisen.
- 121 Asiakysymyksen osalta on kuitenkin todettava heti aluksi, että toisin kuin AOI ja SCTC väittävät, unionin yleinen tuomioistuin ei tukeutunut arvioinnissaan komission oikeudenkäyntimenettelyn aikana esittämään uuteen perusteluun, vaan omaan tulkintaansa riidanalaisesta päätöksestä kokonaisuutena tarkasteltuna, kuten valituksenalaisen tuomion 141 kohdasta ja sitä seuraavista kohdista ilmenee. Kyseisen tuomion 147 kohdasta ilmenee erityisesti, että unionin yleinen tuomioistuin otti komission oikeudenkäyntimenettelyn aikana esittämät toteamukset huomioon ainoastaan tukeakseen omaa tulkintaansa tästä päätöksestä.
- 122 Tämän vuoksi yhtäältä AOI:n ja SCTC:n väite, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei tutkinut riidanalaisessa päätöksessä esitettyä päättelyä vaan otti omakseen komission oikeudenkäyntimenettelyn aikana esittämän uuden perustelun, on hylättävä.
- 123 Toisaalta AOI:n ja SCTC:n väite, jonka mukaan unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohtaa on rikottu, on tehoton, kuten komissio väittää perustellusti. Toisin kuin ne väittävät, tätä määräystä ei voida missään tapauksessa tulkita siten, että sen tarkoituksena olisi rajoittaa unionin yleisen tuomioistuimen harkintavaltaa siten, ettei se voisi käyttää päätöksen tiettyä tulkintaa sillä perusteella, että jokin menettelyn asianosaisista on ehdottanut liian myöhään samaa tulkintaa. Lisäksi AOI:llä ja SCTC:llä oli istunnon aikana ensimmäisessä oikeusasteessa mahdollisuus ottaa kantaa komission toteamuksiin.
- 124 Tästä seuraa, että valituksen tueksi esitetty toinen valitusperuste on hylättävä.

3. AOI:n ja SCTC:n valituksen kolmas valitusperuste, jonka mukaan yhdenvertaisen kohtelun periaatetta on loukattu

a) Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

- 125 Ensimmäiseksi AOI ja SCTC väittävät, että kaksinkertaisen perustan kriteeri, jota unionin yleinen tuomioistuin käytti vahvistaakseen ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallisen käyttämisen ja katsoakseen siten emoyhtiöiden olevan vastuussa kokonaan omistamiensa tytäryhtiöiden toiminnasta, sisältää kolme oikeudellista virhettä.
- 126 Ensinnäkin tämä menetelmä aiheuttaa yhtiöiden syrjintää sen mukaan, miten vahvoja niiden muutoksenhaun yhteydessä esittämät väitteet ovat. Kun komissio käytti menetelmää, jossa varovaisuuden vuoksi kyseessä olevan oletaman kumoamistapaukset erotellaan lisätodisteiden saatavilla olon mukaan, se toimi valittajien mukaan spekulatiivisesti ja syrjivästi riidanalaisessa päätöksessä tarkoitettuja yhtiöitä kohtaan suhteessa niihin yhtiöihin, joita päätös ei koske.
- 127 Toiseksi AOI ja SCTC katsovat, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se totesi, että komissio oli korottanut vaadittua todistelun tasoa, koska unionin yleinen tuomioistuin ei todennut, että komissio asetti kyseessä olevan oletaman soveltamisen edellytykseksi lisänäytön. Komissio olisi siis voinut soveltaa tätä olettamaa käyttämättä toista perustaa perustellakseen ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallisen käyttämisen.
- 128 Kolmanneksi AOI ja SCTC toteavat, että riidanalaisen päätöksen 376 perustelukappaleessa komissio sulki pois Universalin ja Universal Leafin vastuun, sillä asiakirjat eivät sisältäneet mitään osoitusta viimeksi mainittujen aineellisesta osallistumisesta kilpailusääntöjen rikkomiseen. Koska komissio ei ole todennut, että SCC tai SCTC olivat osallistuneet aineellisesti WWTE:n toteuttamaan kilpailusääntöjen rikkomiseen, ja koska se oli kuitenkin katsonut niiden olevan vastuussa, komissio sovelsi AOI:n ja SCTC:n mukaan niihin erilaisia kriteerejä ja näin ollen loukkasi yhdenvertaisen kohtelun periaatetta.
- 129 Toiseksi AOI ja SCTC vetoavat siihen, että yhdenvertaisen kohtelun periaatetta on loukattu sovellettaessa menetelmää, jonka mukaan emoyhtiöiden katsotaan olevan vastuussa kilpailusääntöjen rikkomisesta.
- 130 Yhtäältä unionin yleinen tuomioistuin ei tutkinut, muodostivatko Deltafina, Universal ja Universal Leaf yhden ainoan taloudellisen kokonaisuuden. AOI:n ja SCTC:n mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei näin ollen voinut määrittää, oliko niitä kohdeltu syrjivästi mainittuihin yhtiöihin nähden. Lisäksi asiakirjoista ilmenee Universalin ilmoittaneen komissiolle, että se tukee tytäryhtiönsä Taesin päätöstä tehdä yhteistyötä ja että kaksi tytäryhtiötä oli osallistunut toimintaan, mikä saattaa olla osoitus ratkaisevan vaikutusvallan käyttämisestä näissä tytäryhtiöissä.
- 131 Toisaalta AOI ja SCTC väittävät, että SCC:n ja SCTC:n tilanne oli täysin vastaava kuin Universalin ja Universal Leafin tilanne, koska kaikki nämä yhtiöt omistivat tytäryhtiöidensä koko osakekannan. Koska unionin yleinen tuomioistuin kumosi riidanalaisen päätöksen osittain sikäli kuin se koski TCLT:tä, sen olisi pitänyt kumota myös SCC:n ja SCTC:n pitäminen vastuullisina välttääkseen syrjivän kohtelun Universalin ja Universal Leafiin nähden.

b) Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 132 Ensinnäkin kaksinkertaisen perustan kriteeristä, jota komissio unionin yleisen tuomioistuimen toteamusten mukaan käytti määrittääkseen niiden emoyhtiöiden vastuun, joiden tytäryhtiöt osallistuivat riidanalaisessa päätöksessä tarkoitettuun kartelliin, on huomautettava, että unionin yleinen tuomioistuin johti tämän komission lähestymistavan tämän päätöksen yksityiskohtaisesta analyysistä eikä tätä analyysiä rasita mikään oikeudellinen virhe, kuten tämän tuomion 121 kohdassa todetaan.

- 133 Erityisesti unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi tulkinnallaan perustellusti AOI:n ja SCTC:n ehdottaman riidanalaisen päätöksen 376 perustelukappaleen tulkinnan, jonka mukaan komissio sulki pois Universalin ja Universal Leafin vastuun siksi, että asiakirjat eivät sisältäneet mitään osoitusta viimeksi mainittujen aineellisesta osallistumisesta kilpailusääntöjen rikkomiseen, koska tällainen tulkinta on ristiriidassa sen tulkinnan kanssa, joka koskee tätä päätöstä kokonaisuutena, ja erityisesti päätöksen 18, 376, 384, 391, 392, 397, 399 ja 400 perustelukappaleen kanssa, joita unionin yleinen tuomioistuin tutki valituksenalaisen tuomion 133 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa.
- 134 Edellä tämän tuomion 51–53 kohdassa lisäksi todetaan, että kun otetaan huomioon komission huoli sellaisen päätöksen laillisuudesta, joka perustuu ainoastaan kumoamattomaan oletettavaan ratkaisevasta vaikutusvallasta, unionin yleinen tuomioistuin saattoi todeta, että komissio saattoi esillä olevassa asiassa laillisesti vahvistaa itselleen tiukemman todistustaakan kuin se, jota olisi lähtökohtaisesti pidetty riittävänä tämän tuomion 46 ja 47 kohdassa mainitun oikeuskäytännön valossa.
- 135 On täsmennettävä, että unionin yleisen tuomioistuimen käyttämä kaksinkertaisen perustan kriteeri on objektiivinen kriteeri, koska siinä käytetään ainoastaan todisteita, jotka vahvistavat olettaman siitä, että kyseessä oleva emoyhtiö käyttää tytäryhtiössään sen koko osakepääoman omistamisesta johtuvaa ratkaisevaa vaikutusvaltaa. Toisin kuin AOI ja SCTC väittävät, tämä kriteeri ei perustu riidanalaisen päätöksen kohteena olevien yhtiöiden perusteluiden vahvuuteen.
- 136 Toiseksi kaksinkertaisen perustan kriteerin soveltamisesta esillä olevassa asiassa on todettava, että AOI ja SCTC väittävät lähinnä, että unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt tarkistaa, muodostivatko Deltafina, Universal ja Universal Leaf yhden ainoan taloudellisen kokonaisuuden, ja että jos näin olisi todettu olevan, unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt kumota riidanalainen päätös sikäli kuin se koskee SCC:tä ja SCTC:tä, koska viimeksi mainittuja oli kohdeltu syrjivästi Universaliin ja Universal Leafiin nähden.
- 137 Tältä osin on riittävää huomauttaa, että unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 141–147 kohdassa perustellusti, että komissio sovelsi samaa oikeudellista kriteeriä kaikkiin emoyhtiöihin ja että muiden kuin TCLT:n osalta se katsoi kyseisten yhtiöiden olevan vastuussa tai vapautuvan vastuusta sellaisten todisteiden perusteella, jotka vahvistavat olettaman siitä, että emoyhtiöt käyttävät tytäryhtiöidensä koko osakepääoman omistamisesta johtuvaa ratkaisevaa vaikutusvaltaa.
- 138 Koska AOI ja SCTC eivät ole osoittaneet yhdenvertaisen kohtelun periaatetta loukatun, niiden valituksensa tueksi esittämä kolmas valitusperuste on siis hylättävä.

4. Sakon alentamisvaatimus

- 139 AOI ja SCTC katsovat, että riidanalaisen päätöksen kumoamistapauksessa niille määrättyä sakkoa olisi alennettava.
- 140 Koska kaiken edellä esitetyn perusteella riidanalaista päätöstä ei ole kumottava, AOI:lle ja SCTC:lle määrätyn sakon alentamisvaatimus, jota lisäksi ei ole esitetty unionin yleisessä tuomioistuimessa, on hylättävä.
- 141 Koska yhtäkään AOI:n ja SCTC:n valituksensa tueksi esittämää valitusperustetta ei voida hyväksyä, valitus on hylättävä.

V Oikeudenkäyntikulut

- ¹⁴² Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan, jota saman työjärjestyksen 118 artiklan perusteella sovelletaan valituksen käsittelyyn, mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.
- ¹⁴³ Koska AOI ja SCTC ovat hävinneet asiassa C-628/10 P tehdyn valituksen, ne on velvoitettava korvaamaan valitukseen liittyvät oikeudenkäyntikulut komission vaatimusten mukaisesti.
- ¹⁴⁴ Koska komissio on hävinnyt asiassa C-14/11 P tehdyn valituksen, se on velvoitettava korvaamaan valitukseen liittyvät oikeudenkäyntikulut AOI:n ja SCTC:n vaatimusten mukaisesti.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asiat seuraavasti:

- 1) **Valitukset hylätään.**
- 2) **Alliance One International Inc. ja Standard Commercial Tobacco Co. Inc. vastaavat asiassa C-628/10 P tekemäänsä valitukseen liittyvistä omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja ne velvoitetaan korvaamaan Euroopan komissiolle tässä asiassa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.**
- 3) **Euroopan komissio vastaa asiassa C-14/11 P tekemäänsä valitukseen liittyvistä omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan Alliance One International Inc:lle, Standard Commercial Tobacco Co. Inc:lle ja Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd:lle tässä asiassa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.**

Allekirjoitukset